

УДК 346.9

DOI 10.31732/2708-339X-2024-11-A5

МЕДІАЦІЯ ЯК ОДИН З ЕФЕКТИВНИХ СПОСОБІВ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Долянська І.М.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
Університет економіки та права «КРОК»
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: DolianovskaIM@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1606-7096>

Долянська Я.Л.,

здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Університет економіки та права «КРОК»
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: DolianivskaIL@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1621-1133>

MEDIATION AS ONE OF THE EFFECTIVE METHODS OF CONFLICT RESOLUTION IN COMMERCIAL LITIGATION

Dolianovska I.M.,

Ph.D. in Law, Associate Professor of
Department of the state legal disciplines
«KROK» University
Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: DolianovskaIM@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1606-7096>

Dolyanivska Y.L.,

graduate of the Master's degree
of «KROK» University
Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: DolianivskaIL@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1621-1133>

Анотація. Протягом тривалого часу в Україні все більше є поширеною практика альтернативного вирішення господарських спорів без застосування класичних судових процедур, оскільки застаріла традиція звернення суб'єктів господарювання до державних установ з приводу кожного конфлікту призводить до великого перевантаження органів судової влади. Альтернативою покращення доступу до правосуддя та зменшення навантаження на суди є застосування такого способу розв'язання конфлікту як медіація. Медіація широко використовується в господарському судочинстві для вирішення спорів між підприємствами та організаціями. В процесі медіації медіатор допомагає сторонам віднайти спільне рішення, просуваячись через процес переговорів за рахунок динамічного включення сторін конфлікту. Медіатор не приймає рішення за сторін, а забезпечує комунікацію та сприяє порозумінню між ними. Вирішення конфлікту, досягнуте через медіацію, є взаємовигідним для всіх сторін і може бути внесене у вигляді угоди. У господарському судочинстві медіація може бути особливо корисною, оскільки вона сприяє ефективному вирішенню спорів, зменшенню витрат на судові процедури та збереженню хороших відносин між партнерами по бізнесу або підприємницькій діяльності. Медіація як спосіб вирішення конфліктів в господарському судочинстві дозволяє сторонам ефективно вирішувати конфлікти, зберігаючи добрі відносини та забезпечуючи зростання бізнесу, є альтернативою судовому процесу і допомагає сторонам досягти бажаних результатів. Науковці та законодавці вже багато років працюють над створенням належних умов для належного застосування медіації в Україні: проводиться просвітницька робота щодо змісту

та переваг медіації, здійснюється аналіз та доповнення до нормативно-правової бази регулювання медіації, проводиться навчання для медіаторів. Тож існує досить широке коло актуальних питань з приводу забезпечення роботи механізму медіації, які підлягають більшому науковому дослідженню та вимагають практичних підходів.

Отже, у даній статті досліджено засади медіації як ефективного способу врегулювання конфліктів в господарському судочинстві. Визначено основні етапи становлення медіації в Україні, поняття та особливості медіації як одного з ефективних способів вирішення господарських конфліктів, проаналізовано міжнародні нормативно-правові акти в сфері медіації та, з огляду на такий аналіз, окреслено проблеми правового забезпечення даної процедури вирішення господарських спорів в Україні і запропоновано варіанти їх вирішення способом медіації.

Ключові слова: медіація, процедура примирення, господарський спір, господарське судочинство.

Формул: 0, рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 11.

Abstract. In recent times, the practice of alternative resolution of economic disputes without the use of classic court procedures has been increasingly used in Ukraine, as the outdated tradition of business entities turning to state institutions for every conflict has led to a large overload of judicial authorities. An alternative to improving access to justice and reducing the burden on courts is the use of such a method of conflict resolution as mediation. Mediation is widely used in commercial litigation to resolve disputes between enterprises and organizations. In mediation, the mediator helps the parties find a common solution by moving through a process of negotiation and dynamic inclusion. The mediator does not make decisions for the parties, but ensures communication and promotes understanding between them. The resolution of the conflict achieved through mediation is mutually beneficial for all parties and can be entered into in the form of an agreement. In commercial litigation, mediation can be particularly useful as it facilitates effective dispute resolution, reduces litigation costs and preserves business relationships. Mediation, as a method of resolving conflicts in commercial litigation, allows the parties to effectively resolve disputes, maintaining good relations and ensuring business growth, etc. is an alternative to the court process and helps the parties achieve the desired results. Scientists and legislators have been working for many years to create the right conditions for the introduction of mediation in Ukraine: educational work is carried out regarding the content and advantages of mediation, development and expert analysis of draft laws on mediation are carried out, detailed recommendations are provided, new normative legal acts are adopted and put into effect, institutes provide training for mediators. Therefore, there is a wide range of topical issues related to ensuring the operation of the mediation mechanism, which are subject to greater scientific research and require practical work. The article examines the principles of mediation as an effective way to resolve conflicts in commercial litigation. The main stages of the formation of mediation in Ukraine, the concept and features of mediation as one of the effective ways of resolving economic conflicts are defined, the international normative legal acts in the field of mediation are analyzed and, in view of such an analysis, the problems of legal support of this procedure for resolving economic disputes in Ukraine are outlined and options for solving them by means of mediation are proposed.

Keywords: mediation, conciliation procedure, economic dispute, economic litigation.

Formulas: 0, fig.: 0, tabl.: 0, bibl.: 11.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку характеризується існуванням різних методів або підходів до вирішення конфліктів у господарському середовищі, які можна поділити на дві групи:

1) традиційні – означають вирішення спорів з позиції права шляхом застосування законодавчих приписів і норм у державних господарських судах;

2) нетрадиційні – це так звані «альтернативні або сучасні» способи розв'язання конфліктів – вирішення спорів із позиції інтересів конфлікуючих сторін шляхом пошуків компромісних рішень і досягнення згоди між ними завдяки зусиллям третьої, незалежної сторони. До традиційних способів вирішення суперечок належать судові процедури. У разі виникнення спору, на думку більшості людей, його слід вирішувати через суд, поклавши відповідальність на суддю за прийняте рішення та залишивши за

собою право його оскарження у разі незадоволення результатом рішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Медіація у господарському судочинстві України перебуває на стадії становлення, про це вказують наукові дослідження даного інституту багатьох вчених, зокрема Дутко А. та Гаврилішин А. П. досліджували природу медіації як явища правової дійсності, як альтернативного способу вирішення спорів [3]; Подковенко Т.О. – можливості медіації як способу вирішення суперечок [7]; Бондаренко-Зелінська Н. Л. – про європейський досвід запровадження альтернативних способів врегулювання спорів в Україні [2] тощо.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Аналізуючи вищевикладене, слід зазначити, що не зважаючи на сучасне законодавче врегулювання медіації в Україні, питання про дану процедуру як

ефективний спосіб вирішення суперечок у господарському судочинстві залишається вирішеним не в повній мірі та досі викликає наукову дискусію.

На відміну від судового розгляду, який є врегульованим та зосередженим на суті позову, медіація надає змогу до більш гнучкого підходу вирішення господарського спору, враховуючи всі аспекти конкретної ситуації, незалежно від юридичного чи правового значення. Саме тому медіацію відносять до ефективних методів вирішення господарських спорів. Не беручи до уваги те, що наукові праці вказаних дослідників можуть стати основою для вирішення певних проблем та удосконалення існуючої нормативно-правової бази у сфері медіації в Україні, низка питань, які стосуються впровадження цієї форми вирішення спорів у господарський процес (наприклад, щодо стадії судового процесу, на якій можливе застосування медіації), є недостатньо розробленими та потребують подальшого дослідження. Мета статті. На основі аналізу наукової літератури визначити особливості становлення медіації як дієвого або альтернативного способу вирішення спорів в господарському судочинстві в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сфера господарсько-правових відносин в Україні характеризується великою кількістю конфліктів, які завдають шкоди не лише її учасникам, а й державі в цілому. Водночас вирішення конфліктів є досить складним через сам предмет спору, кількість і склад його учасників, які відстоюють свої права, наявність множинності вимог, неоднозначності тлумачення законодавства сторонами конфлікту в суді, а також недостатньо чітко визначене правове регулювання господарсько-процесуальних питань в Україні. Традиційним способом вирішення господарських спорів в Україні є й досі звернення до господарського суду.

Існує й багато інших недоліків на шляху до обрання альтернативного способу вирішення спорів, а саме: недосконалість українського господарсько-процесуального законодавства, корупція. Крім того, є хвилювання кожної зі сторін перед «несприят-

ливим» рішенням суду, і як наслідок – це ухилення від виконання такого рішення.

Загалом слід зазначити, що історично використання посередників для вирішення фінансових суперечок було зафіксовано ще з давніх часів. Вчені відзначають подібні випадки в торгових відносинах фінікійців і Вавилону. У Стародавній Греції існувала практика використання посередників (проксенетів). Римське право, починаючи з Закону Юстиніана (530-533 рр. н. е.), визнавало посередництво. Римляни використовували різні терміни для позначення поняття «посередник»: *internuncius*, *medium*, *intercessor*, *philanthropus*, *interpolator*, *conciliator*, *interlocutor*, *interpres* і, нарешті, *mediator*. У деяких традиційних культурах до фігури-посередника ставилися з особливою повагою й шанували її нарівні зі священниками чи вождями племен. Медіація в її сучасному розумінні почала розвиватися у другій половині 20 століття, насамперед у країнах з англосаксонським правом – США, Австралії, Великій Британії, після чого почала поширюватися в Європі. Перші спроби використання посередництва зазвичай застосовувалися в економічних відносинах. Невдовзі медіація отримала визнання у вирішенні широкого кола конфліктів і спорів, починаючи від конфліктів у місцевих громадах і закінчуючи складними багатосторонніми конфліктами у публічній сфері [3, с. 273]. Це призводить до появи ефективних методів вирішення конфліктів, які є менш формалізованими, відносно недорогими та займають менше часу. Медіація успішно використовується та законодавчо закріплена в таких країнах, як Норвегія, Фінляндія, Польща, Велика Британія, Австрія, Німеччина, Франція, Бельгія та США. У Данії, Швеції, Нідерландах, Ірландії, Іспанії та Італії перші кроки до реалізації були зроблені у формі пілотних проєктів. Останнім часом у Східній Європі також активно впроваджуються програми примирення. У Польщі після випробувального періоду програми медіації були прийняті на рівні національного законодавства. Держави всіляко сприяють розвитку медіації, прикладом може бути Франція, де процедура медіації є безкоштов-

ною для учасників процесу та оплачується з Державного бюджету країни. На сьогодні світовий досвід орієнтований на активне використання медіації, яке зумовлює потребу в дослідженні та впровадженні даного інституту також і в українському законодавстві. Медіація – це неформальний конфіденційний переговорний процес для вирішення спорів, який дозволяє розглянути предмет спору з різних «ракурсів» та визначити важливі для обох сторін питання, досягти компромісу, відновити або зберегти ділові відносини між сторонами. Термін визначено в Типовому законі ЮНСІТРАЛ про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру з Рекомендаціями щодо його імплементації та застосування, відповідно до якого медіація – це процес, за допомогою якого сторони залучають одну чи більше третіх сторін для сприяння мирному вирішенню спорів, що виникають із договірних чи інших правових питань [8]. Для вирішення спору залучається нейтральна сторона – посередник (медіатор), який керує процесом, вислуховує аргументи сторін щодо суті спору та допомагає їм зрозуміти свої інтереси, оцінити можливість компромісів і самостійно прийняти рішення, яке задовольнить усіх учасників [7, с. 5]. Відповідно до Директиви ЄС «Про деякі аспекти медіації в цивільних і господарських правовідносинах», медіатор – це будь-яка третя особа, незалежно від віросповідання чи професії, якій пропонується здійснити медіацію ефективним, неупередженим і компетентним чином [3, с. 277]. У Чехії та Австрії медіаторами можуть бути спеціалісти в галузі права, соціальних наук чи психології, які пройшли спеціальну підготовку, а в Польщі також необхідною умовою є судова реєстрація. Відповідно до законодавства Франції, медіатори повинні мати акредитацію прокурора та підписати договір з Міністерством юстиції про надання медіаційних послуг. Методи медіаторів відрізняються від тих, якими користуються юристи, оскільки, якщо останні аналізують факти, причини конфліктів і шукають винного, то медіатор не бере до уваги минуле, а зосереджується з урахуванням поточної ситуації людей на угоду в майбутньому. Під

час медіації сторони контролюють як сам процес, так і досягнутий результат, оскільки виступають активними учасниками переговорів і пропонують власні варіанти вирішення бізнес-конфлікту.

У США, відповідно до Uniform Mediation Act, право брати участь у медіації мають не лише сторони, а й адвокат [11]. На відміну від судового розгляду чи арбітражу, медіація є неформальною, оскільки проводиться без участі суддів, тому немає державного примусу, відсутні процесуальні документи та строки. Атмосфера переговорів сприяє мирному вирішенню економічного спору, оскільки відсутня напруга судового процесу, сторони намагаються з повагою ставитися одна до одної, а медіатор сприяє налагодженню конструктивного діалогу між сторонами. Опоненти не змагаються між собою, як у суді, а намагаються дійти згоди та примирення. Характерною рисою медіації є добровільність, оскільки вона можлива лише за згодою обох сторін, які не зобов'язані ні про що домовлятися і можуть від неї відмовитися, а сам медіатор не має повноважень приймати рішення без їх згоди. Жодна зі сторін не залишається в програті, оскільки приймається взаємовигідне для сторін рішення, а головне, як правило, зберігаються хороші партнерські відносини та перспективи подальшої співпраці. Яскравою особливістю медіації є те, що вона розглядає економічний спір у широкому спектрі розуміння, тобто не лише з юридичної точки зору, а й з урахуванням багатьох факторів – наприклад, взаємовідносин сторін, психологічні фактори. Конфіденційність процедури забезпечується зобов'язанням медіатора та сторін не розголошувати третім особам інформацію, що стала відома в процесі медіації. Винятком можуть бути лише дані про готування до злочину. Гнучкість медіації полягає в тому, що сторони можуть самостійно вирішити, до якого виду медіації вдатися та яку процедуру обрати. Під час медіації діє принцип – «нічого не вирішено, поки все не вирішено», тому остаточне рішення не приймається поки не будуть розглянуті всі спірні питання та можливі шляхи вирішення. Якщо згода досягнута, медіатор допомагає сторо-

нам оформити її у вигляді письмової угоди, яка вже може бути виконана в суді. Угода повинна містити план вирішення спору з обов'язковим зазначенням відведеного для цього часу і розподілом обов'язків між учасниками. Цей етап завершується ознайомленням з текстом договору, його затвердженням та підписанням договору між сторонами. З цього моменту вважається, що спору немає, оскільки сторони досягли консенсусу. У Словаччині процедура закріплення результатів медіації є однією зі стадій спору, яка передбачена процесуальним законодавством. Суддя передає справу на медіацію до початку судового розгляду, і коли сторони досягають згоди, це вважається угодою. Найпоширенішими прийомами медіації є: почергове слухання – на спільній зустрічі кожна сторона обґрунтовує свою позицію; згода полягає в тому, що посередник прагне більше часу для переговорів за участю обох сторін, наголошуючи при цьому на необхідності прийняття компромісних рішень; човникова дипломатія – конфліктуючі сторони розлучаються, а посередник допомагає їм домовитися про різні аспекти угоди; тиск на одного з опонентів – посередник більшу частину часу витрачає на роботу з одним учасником, хибність його позиції доведена, йде на поступки; директивний вплив – звертається увага на слабкі місця в позиціях опонентів, помилковість їх дій по відношенню один до одного [9, с. 70]. У нашій державі використання медіації як методу вирішення спорів у господарському судочинстві має недовгу історію, оскільки лише у 1994 році почала формуватися мережа українських регіональних груп медіації та проведено первинні експерименти щодо її використання. Нині, наприклад, працює Український центр медіації (УЦМ), створений при Києво-Могилянській бізнес-школі. Основними напрямками її діяльності є підготовка медіаторів та надання ними послуг. Сьогодні головним завданням Центру є популяризація цього інституту в Україні. У 2006 році було видано Указ Президента України «Про Концепцію удосконалення судоустрою щодо створення в Україні справедливого суду за європейськими стандартами», в якому зазначено, що

держава має сприяти розвитку таких недержавних інститутів, як третейські суди, медіатори тощо, які допомагають вирішувати спір, а не доводити його до суду [10]. До засад запровадження медіації слід віднести вітчизняний інститут примирення в господарському процесуальному законодавстві – ст. 192 ГПК України, що регламентує укладання між сторонами судового процесу мирової угоди. Проте, в Україні медіація все ж ще не набула значного поширення і використовується доволі обмежено. Це пов'язано з відсутністю в українському процесуальному законодавстві норм, які б сприяли її розвитку, а також через інформаційний вакуум про те, що застосовувати медіацію просто та вигідно. У 2011 р. народний депутат О. І. Тищенко вніс законопроект про медіацію, але його зняли з розгляду. Нова спроба запровадити цей інститут зроблено 19 квітня 2012 року, коли було внесено новий проект закону про медіацію. Водночас висока ефективність цього інституту у вирішенні правових спорів підтверджується даними статистики – 80 % спорів, що перебували в провадженні суду і були передані на медіацію, вирішувались без судового розгляду [2, с. 163]. У системі права давно назріла потреба запровадження інституту медіації, що пов'язано з неефективністю й недосконалістю судової системи України та низьким показником виконання судових рішень. Враховуючи успішне застосування інституту медіації в багатьох країнах та курс на гармонізацію національного законодавства із законодавством Європейського Союзу, 16.11.2021 набрав чинності Закон України «Про медіацію» [6].

В Україні медіація як ефективний засіб вирішення спорів робить лише перші кроки, визнаючи сферу застосування, розвиваючи її стандарти та знаходячи засоби впровадження в суспільне життя. Запровадивши в Україні інститут медіації та визначивши правові основи надання послуг медіації на професійній основі, поширюючи практику мирного вирішення спорів позасудовими методами та забезпечуючи збалансовані відносини між медіацією та судовою системою, а також принципи та

порядок медіації, статус медіатора, особливості процедури медіації під час судового чи арбітражного розгляду, механізми контролю за якістю медіаційних послуг та принципи державної політики у сфері медіації [2, с. 164]. Для української правової системи законодавча ініціатива щодо запровадження нормативного врегулювання інституту медіації є надзвичайно важливим кроком. Тривалий час до прийняття спеціалізованого закону «Про медіацію» та за відсутності національного законодавства, яке б визначало правові основи процесу позасудового врегулювання спорів, практичне застосування інституту медіації не вирішувалося, а здійснювався лише на основі усталеної практики країн Європейського Союзу.

Водночас до переваг медіації можна віднести гнучкість і неформальність процедури розгляду. Медіатор має на меті досягти чітких домовленостей між сторонами спору, включно з тим, як сторони вирішуватимуть конкретні питання. Він не враховує прояв будь-яких почуттів під час процесу медіації. Медіатор орієнтований на перспективи відносин сторін спору, а не на аналіз минулих відносин сторін. Він контролює процес і не впливає на учасників медіаційного процесу чи результат, а сам організовує процедуру. Медіатор допомагає визначити реальні інтереси сторін конфлікту, обсяг спірних правовідносин та допомагає сторонам самостійно виробити угоду щодо спору, крім того сторони конфлікту повністю контролюють процес прийняття рішень щодо врегулювання спору, спір та умови вирішення спірної ситуації. Медіатор сприяє процесу комунікації між учасниками конфлікту, розуміючи позиції та інтереси кожної з них, орієнтує сторони на їхні інтереси та допомагає знайти продуктивне вирішення проблеми, даючи їм можливість виробити згоду самостійно [1].

Медіація можлива лише у справах судового провадження, вона не може бути застосована при розгляді справ у порядку окремого чи наказного провадження. Аналізуючи перспективи медіації в Україні, при-

ходимо до висновку, що можливі два основні напрями її розвитку:

1) як самостійного механізму врегулювання спорів, існуючого поряд з традиційними способами захисту господарських прав;

2) як механізму, що забезпечує реалізацію основних повноважень органів цивільної та господарської юрисдикції.

Важливим є готовність населення до застосування даної процедури, адже якщо громадяни не готові будуть до такого вирішення спорів, то дане закріплення не буде важливим та не буде відігравати суттєву роль у вирішенні спорів між сторонами [5, с. 211].

Отже, медіація – це ефективний спосіб вирішення спорів, інтенсивне застосування якого матиме величезне значення для відновлення охоронюваних законом прав та інтересів суб'єктів господарювання.

Висновки. Тому очевидними «плюсами» медіації є: неформальність, економія часу, можливість зниження ціни вирішення спору, можливість впливу на хід процедури медіації, можливість високої результативності вирішення спору, конфіденційність процедури, ймовірність збереження або навіть відновлення ділових взаємин з партнерами, нарешті, запобігання виникненню подібних конфліктів у майбутньому. Медіація у змозі забезпечити сторонам бажаніші результати, дозволяє використати творчий та десь незвичний підхід для вирішення спору, допомагає зберегти ділові та професійні зв'язки. Судовий розгляд справи, навпаки, часто призводить до виникнення ворожнечі, припинення або неможливості продовження подальших взаємин сторін. В більшості держав медіація є найпоширенішим способом вирішення конфлікту, широко використовується, тому впровадження на законодавчому рівні інституту медіації безумовно свідчить про бажання України гармонізувати господарське законодавство у відповідність до світових стандартів, що власне і очікує від нас європейська спільнота на шляху до євроінтеграції.

Література:

1. Альтернативне вирішення спорів (медіація) URL: <https://avantgardelaw.webnode.com.ua/mediation> (дата звернення: 15.11.2023)
2. Бондаренко-Зелінська Н. Л. Запровадження альтернативних способів врегулювання спорів: європейський досвід для України. Міжнародне приватне право: розвиток, порівняльний аспект, гармонізація. 2009. Вип. 8. С.162-165.
3. Гаврилішин А. П. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів. Науковий Вісник Херсонського державного ун-ту. 2014. № 5. Т. 1. С. 275-278.
4. Директива 2008\52 ЄС «Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах» від 05.05.2008. // Official Journal of the European Union L 136/3 URL: <https://ukrmediation.com.ua/images/DOCS/Model-documents/mediation-directive-ukr.pdf> (дата звернення: 15.11.2023)
5. Дутко А. Медіація як явище правової дійсності. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки. 2018. № 6. С. 210-216. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlkau_2018_6_22 (дата звернення: 15.11.2023)
6. Закон України «Про медіацію» 1875-IX від 16.11.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> (дата звернення: 15.11.2023)
7. Подковенко Т. О. Медіація як один з альтернативних способів розв'язання конфліктів. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2009. Вип. 45. С.3-8.
8. Типовий Закон ЮНСІТРАЛ «Про міжнародну комерційну примирювальну процедуру з настановами щодо її впровадження й застосування» 2002. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_11347 (дата звернення: 15.11.2023)
9. Турчак І.О. Гнип І.Я. Особливості правового регулювання інституту медіації в Україні. Університетські наукові записки. 2014. № 10. С. 69-73.
10. Указ Президента України № 361/2006 «Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів» від 10.05.2006 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/361/2006> (дата звернення: 15.11.2023)
11. Uniform Mediation Act dated 10/03/2001. URL: <https://www.uv.es/medarb/observatorio/leyes-mediacion/eeuu/usa-uniform-mediation-act-2001.pdf> (дата звернення: 15.11.2023)

References:

1. Alternative dispute resolution (mediation). URL: <https://avantgardelaw.webnode.com.ua/mediation> (Accessed 15 November 2023).
2. Bondarenko-Zelinska N. L. (2009) Introduction of alternative dispute resolution methods: European experience for Ukraine. International private law: development, comparative aspect, harmonization. Vol. 8. 162-165 pp.
3. Gavrylishyn A. P. (2014.) Mediation as an alternative method of dispute resolution. Scientific Bulletin Kherson state university. Vol.5. P. 1. 275-278 pp.
4. EU Directive (2008)\52 «On some aspects of mediation in civil and economic legal relations» від 05.05.2008. // Official Journal of the European Union L 136/3 URL: <https://ukrmediation.com.ua/images/DOCS/Model-documents/mediation-directive-ukr.pdf> (Accessed 15 November 2023)
5. Dutko A. (2018) Mediation as a phenomenon of legal reality. Bulletin of the Lviv University of Trade and Economics. Legal sciences. Vol. 6. С. 210-216. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlkau_2018_6_22 (Accessed 15 November 2023)
6. The Verkhovna Rada of Ukraine, The Law of Ukraine «On Mediation»(2021), #1875-IX dated 16.11.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> (Accessed 15 November 2023).
7. Podkovenko T. O.(2009) Mediation as one of the alternative methods of conflict resolution. State and law. Legal and political sciences. Vol. 45. pp. 8 с.
8. UNCITRAL Model Law(2002) «On the International Commercial Conciliation Procedure with Guidelines for its Implementation and Application» URL: https://minjust.gov.ua/m/str_11347 (Accessed 15 November 2023).
9. Turchak. I.O. and Hnyk, I.Ya.(2014) Peculiarities of legal regulation of the institution of mediation in Ukraine. University scientific notes. Vol. 10. Pp. 69-73.
10. Decree of the President of Ukraine (2006) No. 361/2006 «On the concept of improving the judiciary to establish a fair court in Ukraine in accordance with European standards» from 10.05.2006 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/361/2006> (Accessed 15 November 2023).
11. Uniform Mediation Act dated 10.03.2001. URL: <https://www.uv.es/medarb/observatorio/leyes-mediacion/eeuu/usa-uniform-mediation-act-2001.pdf> (Accessed 15 November 2023)

Стаття надійшла до друку 16.01.2024 року